

Vita a kisvasútról

Ha van rá mód,
mentsük meg!

Nekünk, alsótanyaiaknak különösen fáj ennek a vasútnak az elvesztése. Ugy érezzük, mintha a legközelebbi hozzátartozókat vesztettük volna el. Annyira szerves része volt életünknek, hogy hozzá igazítottuk az órákat. Ez volt az a véna, amely az élet lüktető áramát szállította hozzánk, és amely összekötött bennünket a külvilággal. Forgalmának megszűnése nagy porfórt vert föl és mindannyiunkat foglalkoztatott.

De mit volt mi tenni: el-sirattuk. Mindannyiunk akaratával és támogatásával találkozik: meg kellene menteni a kisvasutat, nemcsak a gyerekeknek, hanem nekünk, felnőtteknek is. Nagyszerű tett volna ez igazi örömet hozna számunkra. De tényleg volna még rá lehetőség? Hogyan? Mi módon? És ki vállalná a feltámasztó csodadoktor szerepét? Hiszen megmentésére korábban is történtek kísérletek — siker telenül. Ha jól tudom, még a megszüntetése előtt fölajánlották többféle szervnek, köztük az Idegenforgalmi Hivatalnak is, de senkinek sem kellett. Később is fölmerült többféle ötlet és javaslat, de neki nincs, aki kézbe vegye az ügyet, vállalja a szervező szerepét, vagy kinyissa a bukszáját. A MÁV, némileg érhetően, igyekszik rendet teremteni a saját portáján, és az ilyen salangvasúttól minden áron szabadulni akar. A javaslatokra a Délmagyarországon válaszolva jelentette ki Kiss

Károly, a MÁV szegedi igazgatója, hogy egyik sem valószínűleg meg, és a végén hozzátette: különben is a kisvasút berendezései már nem a MÁV, hanem az illetékes közlekedési tanácsok tulajdonában vannak. Mit szóljon a KISZ és az Úttörőszövetség? Nekik sincs pénzügyi fedezetük, technikai felkészültségük és apparátusuk egy vasút fenntartására és üzemeltetésére.

Nem rakhattunk minden terhet a különféle vállalatok szocialista brigádjainak a nyakába sem, s különben is véleményem szerint egy vasutat társadalmi munkában fenntartani és üzemeltetni nem lehet. S egyáltalán megvannak-e még ennek a vasútnak a kocsijai, mozdonyai és egyéb szerelvényei? E levéllel — amelyet az egész domaszéki, tanyai lakosság nevében írok, csak arról szeretném Önöket biztosítani, hogy az ügy támogatására méltó, és ha lehet még valamit tenni, mi — ezt megint sokunk nevében írom — meg is adunk ehhez minden tőlünk telhető támogatást.

Hogy miért és hogyan jutott a kisvasút erre a sorsra, azt egy tanulmányban hosszasan lehetne fejtegetni. Miért vált gazdaságtalanná ez a kisvasút most, amikor a rajta rendszeresen bejáró munkásokon kívül a folszabadulás utáni jobb helyzet a magánutazók számára is több kedvet és nagyobb utazási lehetőséget teremtett, és miért volt gazdaságos a

harmincas években, amikor senki nem járt be rajta Szegedre dolgozni, és a parasztember sem szállt föl a vonatra minden pityre-potyra, csak nagyon indokolt esetben, főleg ha piacra kellett mennie, de oda is nagyon sokan inkább kocsival jártak? Mi még a háború alatt is gyalog jártunk Szegedre, és gyalog mentünk Alsóközpont (Mórahalom) a közellátási kirendeltséghez, közvetlenül az állomás mellől, mert a vonatra nem telttel, és akkor nagyon sokan így voltak.

A felszabadulás után lendült föl a kisvasút forgalma, és volt olyan virágkora az ötvenes években, amikor Szeged-Atrakót alig lehetett a sok utastól megközelíteni és örült az ember, ha a vonatnak a lépcsőjére föl tudott kapaszkodni. Csak bejáró diákból volt egy egész kocsira való. Kétségtelen, hogy ezekhez az évekhez viszonyítva a kisvasút forgalmában az utóbbi időben visszaesés mutatkozott, de szerintem — bár statisztikai adatok nem állnak rendelkezésemre — még most is volt annyi utasa, mint azokban a harmincas években, legalábbis nálunk, Domaszék területén.

A félóránként, vagy még sűrűbben közlekedő autóbusszok is nagyon sok esetben üresek, vagy csak egy-két utassal közlekednek. Azoknak a járatoknak vajon gazdaságos? Nem egészen bízom én annak az utas-számlálásnak a tökéletességében, ha egyáltalán volt ilyen, vagy ha az, akkor miért nem rövidítették le a vonalat, és miért nem hozták Szegedhez közelebb a végállomást addig, ameddig lett volna utas? Vagy miért nem szüntették meg egyes üres járatokat? Még abba is szívesen beleegyeztünk volna, hogy felemeljék a viteldíjat.

Mindebből az a tanulság, hogy amennyiben van még rá lehetőség, föl kell támasztani a tetszhalálból, és vissza kell hozni azt a kisvonalat, hogy döcögjön tovább is, mindnyájunk javára és örömeire. A domaszékiek nevében tisztelettel:

Ábrahám Gyula
Domaszék, tanya 60.

Képernyő

Legendák nem akármilyen tettekről és emberekről születnek. Átlagon felülnek, tulajdonságaiban kiemelkednek kell lenni annak, akiből az emlékezés szépítő ködén át legendás figurává válik. Sós György kezdte este képernyőre tűzött tévéjátékának főhősei nem ilyen emberek. Hétköznapi lények, dolgoznak, élnek, mint mások, nem tesznek mást, mint ami feladatuk. Vagy mégis?

A Félix László rendezte *Köznapi legenda* azt sugallja, hogy mai, rohanó életünkben a megértés, az önzellen segítőkészség már-már csak elbészélésekből — úgy is mondhatnánk, legendákból — ismert. A tévéjáték mégsem valamiféle társadalmi jelenség, vagy emberi magatartás ostroma. A humánus intézkedő bírónő, a paragrafusokban, hivatali dolgokban járatlan papírgyári udvarlakarító története ha nem is tipikus, de hiteles: az élet gyakran produkál hasonlókat.

Megrása, finom, hangula-

Lódzi
vendégek
a JATE-n

Szegeden tartózkodik a lódzi egyetem hattagú párt- és sajtószervezeti delegációja. A JATE-n tegnap, csütörtökön dr. Rácz János egyetemi tanár, oktatási rektor-helyettes fogadta a testvéregyetem küldötteit, köztük dr. K. Michalewski egyetemi párttitkár, a delegáció vezetőjét.

A JATE párt- és sajtószervezeti bizottságának munkatársai részére a lengyel vendégek több előadást tartottak, egyebek között a párt-irányítás szerepéről az ifjúság nevelésében. A sajtószervezeti bizottság tegnapi ülésén a két egyetem kapcsolatainak kibővítéséről is szó esett.

A testvéregyetem delegációja holnap, szombaton utazik haza Szegedre, miután meglátogattak néhány Békés megyei mezőgazdasági üzemet.

Tájházak

Tájházakká alakítják Győr-Sopron megye községeiben azokat az öreg házakat, melyek a Kisalföld népi építészeti jellegzetességét viselik magukon. A győri Xantus János Múzeum szakemberei felkutatják a megyében a néprajzi szempontból értékes házakat.

Ülést tartott a KISZ
megyei bizottságaElemző viták a kongresszusi
dokumentumokról

Tegnap, csütörtökön délután Szegeden ülést tartott a KISZ Csongrád megyei bizottsága, amelyet Pádár Lászlóné, a megyei úttörőelnökség elnöke vezetett. A tanácskozás munkájában részt vett Oláh Miklós, a megyei pártbizottság és Frank Iván, a KISZ KB munkatársa.

Három írásos beszámoló szerepelt az ülés napirendjén, amelyhez szóbeli kiegészítések hangzottak el. Bódi György, a KISZ megyei bizottságának első titkára előterjesztésében a KISZ Csongrád megyei bizottsága küldöttgyűlési beszámolójának javaslatával; Horváth Lajos megyei titkár előterjesztésében az ifjúsági szövetség IX. kongresszusa határozat-tervezetéről és a kongresszusi dokumentumok megyei vitáinak tapasztalatairól; Tóth Zsuzsanna megyei titkár előterjesztésében a kongresszus megyei előkészítésének tapasztalatairól folyt a vita.

Mint ismeretes, a KISZ KB előzetes kongresszusi dokumentumokat tett közzé, amelyeket megyénkben is

minden alapszervezetben megvitatottak. A taggyűlések résztvevőinek mintegy 40 százaléka mondott véleményt a dokumentumokról. A kialakult vélemény pozitív, megfogalmazásukat a KISZ-tagok nagy része véleménynyilvánításra serkentőnek tartja. A viták során megnyilatkozó aktivitás általában tükrözte az alapszervezetek korábbi mozgalmi tevékenységének színvonalát.

A Szervezeti Szabályzat módosításának szükségességével egyetértének a fiatalok, az új megfogalmazást egyszerűbbnek, közérthetőbbnek tartják. Úgy vélik, jól rögzíti a KISZ KB 1974. áprilisi határozata nyomán beállt szervezeti változásokat.

A vita során felszólt: dr. Vastagh Pál, Hadobás Katalin, Szabó Gáspár, Ludányi István és Illés Tóth István.

A KISZ Csongrád megyei bizottság küldöttgyűlési beszámolójának javaslatát és a szóbeli kiegészítéseket a megyei bizottság egyhangúlag elfogadta.

Feltörni a diót

Martin Márta vígjátéki szerepéről
és önálló estjéről

Négy éve már, hogy a főiskola befejezése után tősgyökeres pesti lány létére a szegedi színházban találta magát. Négy szezont, 16 bemutatást, tizenhat, jórészt főszerepet. Címzavakban ennyi Martin Márta színészi pályája. Ennyi a kezdet, ám a pályakezdés első sors- és perdöntő éveiben Thália ifjú szolgálja bizonyított tehetség, szorgalom, emberség dolgában. Elsősorban színpadon láthatuk őt, de arca néha fel-felvillog a mozivásznakon, ám igaz, hogy jelentős film- vagy tévészerepet alig kapott. Nem mintha nem hívták volna, de szinte minden este színpadon volt. Sokat foglalkoztatott művész. Négy év nem nagy idő, ám az első szerepek lobogó, lángoló lányalakja megfontoltabb, gondolkodóbb, töprengőbb lett.

Az idei szezonban mindössze két darabban láthatuk. Megannyi dráma után a *Bolha a fübbe* című bohózatban komikai képességeit is megmutatta.

— Bebizonyosodott számomra, hogy egy ilyen sodró lendületű, feszes ritmusú vígjátékban nehezebb a színész feladata. Minden végződnak, mozdulatnak, a másodpercek töredékének jelentősége van — csak így „ül a poén”, így jön be a nevetés. Mert nevetetni éppoly komoly és nehéz feladat, mint megdöbbentetni. Az ilyesfajta szerep több szakmai tudást, elmélyültebb technikai felkészülést igényel, ugyanakkor fegyelmezetten kell játszani, nehogy bohóckodással váljon a felszabadult komédiázó kedv.

Örömmel léptem színpadra a *Bolha a fübbe* című darabban, jólesik néha megmártózni a hagyományos színház mélyvízében.

— Régióta készül első önálló estjére, melynek irodalmi anyagát József Attila költeméséből állította össze. Most zajlanak a Keserű nekifohászok első párbajai a közönséggel.

— Az elmúlt szezonokban a rengeteg fellépés miatt nem tudtam összekovácsolni önálló estem anyagát. Most volt időm alakítani, formálni, érlelni a műsort. A versek válogatásánál, a műsor összeállításánál arra törekedtem, hogy József Attila kevéssé ismert portréját rajzoljam meg. Arról a művészről igyekszem szólni, aki

vágyta a megértést, a szeretetet, de nem értette a megszeretetés fogását. A korról is igyekszem figyelmeztetőként szólni, hogy a mi korunk is levonhassa a maga tanulságát: jobban tisztelje, becsülje, védelmezze az alkotó-teremtő embert; ne az utókornak kelljen nagytakarítást végeznie, s a lomok között talált értékeknek szobrot emelni, leleplezési ceremóniákat szervezni... Nem a költő előtti tisztelgésnek szántam a Keserű nekifohászokadást, választ keresek saját művészi gondjaimra, örömeimre, a mai alkotók égető kérdéseire is. Nem titok és nem szeméremstés, ha elmondom, a művészeknek nagy szükségük van a szeretetre, a megértésre, a közönség segítő-megértő támogatására. Ennek jegyében is született a József Attila est.

— Miért éppen József Attila költemését választotta, mit jelent számára művésze?

— Az élet, a munka gondjait, keserűségeit, örömeit meg kell osztanunk valakivel. Mert nevetetni éppoly komoly és nehéz feladat, mint megdöbbentetni. Az ilyesfajta szerep több szakmai tudást, elmélyültebb technikai felkészülést igényel, ugyanakkor fegyelmezetten kell játszani, nehogy bohóckodással váljon a felszabadult komédiázó kedv.

Örömmel léptem színpadra a *Bolha a fübbe* című darabban, jólesik néha megmártózni a hagyományos színház mélyvízében.

T. L.

Ismeretterjesztés
a községben

Önálló TIT-szervezet alakul Zákányszéken

Mórahalom, Asóthalom, Kistelek és Sándorfalva után Zákányszéken is önálló TIT-szervezet alakul, hogy segítséget nyújtson a községben folyó ismeretterjesztő munkához.

TIT-csoport eddig is működött a községben, jó munkáját szép eredményei igazolják. Szabó István, a művelődési ház igazgatója ismertette velünk a következő adatokat: 1974-ben 56 előadást tartottak Zákányszéken, 2 ezer 248 hallgató volt kíváncsi ezekre az előadásokra. Tavaly már 86 előadás hangzott el, 3 ezer 20 hallgatóról tudnak az előadói jelentőlapok. Idén, mindössze két és fél hónap alatt 55 ismeretterjesztő előadást tartottak — csupán egyvel kevesebbet, mint 1974-ben egész évben —, és a hallgatók száma is 17-tel kevesebb csak, mint akkor volt: 2 ezer 231. Igen erős fellendülés tanúi vagyunk tehát ebben az évben. Figyelemre méltó tény, hogy az előadások jelentős része a falu központjától távoli tanyai területeken hangzott el. A Május 1. és a Homokkultúra Szakszövetség évek óta élenjár a tanyai ismeretterjesztés szervezésében. Ha az eddigi

eredmények jól szervezett munkát igazolnak, várható-e még eredményesebb tevékenység?

A TIT-csoport eddig 18 tagot számlált, a TIT-szervezetbe 30-an kérték felvételüket. Párt- és tanácsi vezetők, tanácsi dolgozók, pedagógusok, agronómusok, orvosok és állatorvosok, szövetkezeti vezetők vállalják, hogy rendszeresen tartanak előadásokat. A község értelmiségét fogja össze ez a szervezet egy meghatározott cél érdekében: a tudomány eredményeit igyekszik a lehető leg szélesebb körben terjeszteni. A korábbi tapasztalatokból az a következtetés vonható le, hogy több érdeklődőt vonzanak az előadások, ha egy-egy munkahely dolgozóinak speciális igényeihez igazodnak. A fizikai dolgozók körében végzendő ismeretterjesztésnek igen jó lehetőségei vannak bent a községben, és a tanyavilágban is, elsőrendű feladata az új szervezetnek, hogy ezt a lehetőséget felelősséggel kihasználja.

Az új TIT-szervezet ma, pénteken este tartja alakuló közgyűlését a Mikszáth Kálmán Művelődési Házban.

Segítség a háztájának

A húselállítás javítására hasznos kezdeményezés, elhatározás született a horvát-szidányi Jurisich Miklós Tsz-ben. A közgyűlés a vezetőség javaslatára úgy döntött, hogy egyelőre 30 anyakoca szaporulatát a piaci árnál olcsó-

ban a tagoknak adja el a közös gazdaság, s egyidejűleg szerződésben vállal kötelezettséget arra, hogy a majdani 110—120 kilóra gyarapodó állatokat — állami értékesítés céljára — átveszi a háztáji gazdaságoktól.